

Dosarul nr. 2ra-1839/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. A. Brăgaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, Iu. Cotruță, N. Simciuc)

DECIZIE

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Denis Spirin,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Spirin
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului de Poliție
Botanica municipiul Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului
de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, constatarea încălcării dreptului
la un proces echitabil, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 02 iulie 2018, Denis Spirin a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului de Poliție Botanica al
Direcției de Poliție mun. Chișinău solicitând constatarea faptului încălcării dreptului
de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) ilegală, constatarea încălcării
dreptului la un proces echitabil, încasarea de la Inspectoratul de Poliție Botanica a
prejudiciului moral în mărime de 10000 de lei, încasarea de la Ministerul Justiției al
Republicii Moldova și Inspectoratul de Poliție Botanica a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 13 martie 2017 în
privința sa a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03652334
de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Botanica mun. Chișinău, Ion
Roșca și a fost recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției prevăzute de art.78²
Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de
100 unități convenționale, adică 2000 de lei. Prin hotărârea nr. 5r-114/17 din 02 mai
2017 a Judecătoriei Chișinău, sediu Central, menținută prin decizia din 16 august
2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost anulat procesul-verbal cu privire la
contravenție nr. xxxxxx și decizia de sancționare, din motivul lipsei faptei
contravenției și erorilor comise la întocmirea procesului-verbal, însă i-a fost refuzat
în acordarea unei compensații referitor la prejudiciul moral, deoarece urmează a fi
soluționată în procedură civilă separată.

Reclamantul a menționat că la data de 21 noiembrie 2017 în privința sa, repetat, a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție nr. xxxxx de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Botanica, Victoria Costin și a fost recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 78² Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune sub formă de amendă în mărime de 60 unități convenționale, adică 3000 de lei. Prin hotărârea nr. 5r-397/17 din 16 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediu Central, devenită irevocabilă prin neatacare de către părți, a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03832656 și decizia de sancționare, din motivul lipsei faptei contravenției și erorilor comise de agentul constatator, însă i-a fost refuzat în acordarea unei compensații referitor la prejudiciul moral, deoarece urmează a fi soluționată în procedură civilă separată.

Totodată, a afirmat că a suferit drept urmare a tragerii ilegale de două ori la răspundere contravențională. La fel, a precizat că presupusa victimă era o persoană condamnată definitiv prin decizia executorie a Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2017 în baza art. art. 311, 312 Cod penal și de la presupusa victimă și martorul în beneficiul său a fost încasată o sumă de bani în calitate de prejudiciu. Toate încercările de a convinge agenții constatori în ambele cazuri contravenționale despre nevinovăția sa și despre faptul că, la caz are loc răzbunarea din partea presupusei victime și martorului, precum și că înscrisurile prezentate în calitate de „probe” sunt false și artificial create de presupusa victimă, au fost complet ignorate, ceea ce i-a creat un sentiment de frustrare. Mai mult, în ambele cazuri a primit sancțiunea pecuniară maximă pentru presupusele fapte, care s-au dovedit în instanță că nici nu erau probate real. De asemenea, a indicat că a fost nevoit să se învoiască de multe ori de la serviciu pentru a se prezenta la sectorul de poliție. Comportamentul colaboratorilor de poliție a fost foarte urât, iar din cauza că anterior a fost urmărit penal și pus sub învinuire ilegal din cauza denunțurilor și declarațiilor false a presupusei victime și a martorului, nu a avut toleranță la acțiunile injuste ale organelor de drept.

Reclamantul a declarat că odată ce s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor organului împuternicit cu examinarea cazurilor cu privire la contravenție, se încadrează în condițiile art. 3 alin.(1) lit.a) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind repararea prejudiciului.

În drept, reclamantul a invocat prevederile art. 53 din Constituție, art. 6 CEDO, art. 45 alin. (1), art. 383 alin. (3), art. 384 alin. (2) și art.441 alin. (2) Cod contravențional, art.5 Cod de procedură civilă, art. 8, art. 10, art. 14, art. 1398, art. 1405, art.1422, art.1423 Cod civil, art. 1, art. 2, art. 3, art. 6, art. 7, art. 11 și art. 13 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Denis Spirin și s-a încasat de la Inspectoratul de Poliție Botanica al DP mun. Chișinău în beneficiul lui Denis Spirin prejudiciul moral în mărime de 3000 de lei; în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Denis Spirin; s-a admis apelul declarat de Inspectoratul de Poliție

Botanica al DP mun. Chișinău și s-a casat integral hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judeca depusă de Denis Spirin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratului de Poliție Botanica al Direcției de Poliție mun. Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, încasarea de la Inspectoratul de Poliție Botanica, mun. Chișinău a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Denis Spirin; s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Denis Spirin de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală; în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 23 iulie 2019, Denis Spirin a declarat recurs împotriva deciziei din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, repunerea, după caz, în termenul de declarare a recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea respingerii cerințelor din acțiunea depusă, admiterea integrală a acțiunii depuse în instanța de fond, încasarea de la Inspectoratul de Poliție Botanica a cheltuielilor de judecată legate de examinarea apelului și recursului.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat prevederile legii ce trebuiau a fi aplicate, anume prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 și ale Codului Civil, puse la baza hotărârii instanței de fond. Totodată, instanța de apel a interpretat eronat unele prevederi ale legii, în particular concluziile asupra vinovățiilor organelor competente de a examina contravențiile și dreptul de a pretinde compensația. Or, constatarea de către instanța de apel a încălcării dreptului dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională, deja trage răspunderea organelor corespunzătoare, care l-au sancționat contravențional de două ori.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 aprilie 2019, iar Denis Spirin a declarat recurs la 23 iulie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei instanței de apel participanților la proces la 20 mai 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.105), plicul poștal fiind datat cu 22 mai 2019 (f.d.108 verso). Textul recursului denotă recepționarea copiei deciziei instanței de apel de către recurent la 24 mai 2019. Astfel, recursul declarat este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 16 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Denis Spirin și va casa decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii lui Denis Spirin cu privire la încasarea prejudiciului moral și menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe, în rest va menține decizia instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs; f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatul 2 al aceluiași articol stipulează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea.

Art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă statuează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Materialele cauzei atestă, circumstanțe reținute și de instanțele inferioare, precum că prin hotărârea din 02 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, menținută prin decizia din 16 august 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis contestația depusă de Denis Spirin și s-a anulat procesul-verbal al Inspectoratului de Poliție Botanică cu privire la contravenție seria xxxxx din 13 martie 2017 de aplicare a sancțiunii contravenționale în privința lui Denis Spirin în baza art. 78² Cod contravențional, inclusiv decizia agentului constator din aceeași dată cu încetarea procesului contravențional (f.d.6-9).

De asemenea, prin hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a admis parțial contestația depusă de Denis Spirin împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria xxxxx din 21 noiembrie 2017 și a deciziei de sancționare din 21 noiembrie 2017; s-a constatat nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție seria xxxxx din 21 noiembrie 2017 și a deciziei de sancționare din 21 noiembrie 2017; s-a încetat procesul contravențional pornit în privința lui Denis Spirin întocmit de agentul constator Victoria Costin la 21 noiembrie 2017 (f.d.10-15).

Aici Colegiul menționează că reclamantul Denis Spirin având la bază aceste hotărâri judecătorești prin care s-au încetat procesele contravenționale intentate în privința sa, prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului de Poliție Botanică municipiul

Chișinău, Denis Spirin a solicitat constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) ilegală, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, încasarea de la Inspectoratul de Poliție Botanica a prejudiciului moral în mărime de 10000 de lei, încasarea de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Inspectoratul de Poliție Botanica a cheltuielilor de judecată (f.d.3-4).

Prima instanță, prin hotărârea din 12 noiembrie 2018 a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Denis Spirin și a încasat de la Inspectoratul de Poliție Botanica al DP mun. Chișinău în beneficiul lui Denis Spirin prejudiciul moral în mărime de 3000 de lei; în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

În justificarea soluției, prima instanță a reținut că admiterea contestației lui Denis Spirin cu anularea actelor întocmite în privința reclamantului demonstrează inter alia că la sancționarea contravențională a reclamantului, agentul constator nu a elucidat toate circumstanțele cauzei, inclusiv circumstanțele care indicau la nevinovăția lui Denis Spirin în comiterea faptei imputate și drept consecință Denis Spirin eronat a fost sancționat, fiindu-i afectat dreptul la prezumția nevinovăției.

Totodată, a punctat că anularea actelor ce au dus la sancționarea contravențională a reclamantului, îi acordă dreptul de a pretinde la recuperarea prejudiciului prin prisma Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 în coroborare cu art. 384 Cod contravențional, or, prin hotărârile de admitere a contestațiilor depuse de Denis Spirin, în esență, s-a constatat ignorarea prevederilor legale de către agentul constator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție seria xxxxx din 21 noiembrie 2017 și emiterea deciziei de sancționare din 21 noiembrie 2017, precum și a procesului-verbal cu privire la contravenție seria xxxx din 13 martie 2017 și emiterea deciziei de sancționare din 13 martie 2017 în privința lui Denis Spirin, care în sensul legii nu pot fi calcificate decât ca acțiuni ale agentului constator ce contravin normelor legale ce au dus la încălcarea principiului general.

Prin decizia din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Denis Spirin; s-a admis apelul declarat de Inspectoratul de Poliție Botanica al DP mun. Chișinău și s-a casat integral hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, în cauza civilă la cererea de chemare în judeca depusă de Denis Spirin împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratul de Poliție Botanica al Direcției de Poliție mun. Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, încasarea de la Inspectoratul de Poliție Botanica, mun. Chișinău a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Denis Spirin; s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Denis Spirin de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală; în rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel în susținerea dispozițiilor sale, a punctat că prima instanță, în principiu, corect a aplicat normele legale pertinente speței în cauză, dar nu s-a pronunțat asupra tuturor cerințelor înaintate, or, a admis cerința de încasare a prejudiciului moral fără a se pronunța asupra cerinței de bază privind constatarea dreptului pretins, ceea ce a determinat casarea hotărârii primei instanțe.

Or, instanța de apel a considerat că Denis Spirin este liber de a cere constatarea

încălcării dreptului de a nu fi tras la răspunde contravențională, prin prisma faptului anulării procesului-verbal cu privire la contravenție nr. xxxxx din 13 martie 2017 și a procesului-verbal cu privire la contravenție nr. xxxx din 21 noiembrie 2017. Or, circumstanțele în care aceste acte au fost întocmite și apoi anulate, reprezintă o încălcare esențială a drepturilor și libertăților constituționale ale lui Denis Spirin în condițiile în care și art. 21 din Constituția RM garantează persoanelor prezumția nevinovăției.

Pornind de la argumentele recurentului inserate în recursul declarat prin care își exprimă dezacordul cu decizia instanței de apel în partea pretențiilor respinse, Colegiul va verifica legalitatea deciziei doar în partea contestată, adică în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, fără a administra noi dovezi.

În acest context, Colegiul notează că instanța de apel eronat a conchis asupra respingerii cerinței cu privire la încasarea prejudiciului moral, iar în acest sens fiind corectă concluzia primei instanțe prin care a încasat de la Inspectoratul de Poliție Botanica mun. Chișinău în beneficiul lui Denis Spirin suma de 3000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea acestui raționament, instanța de recurs, inițial, precizează că în sensul art. 1 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (în continuare Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998), prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Respectiv, în condițiile în care s-au anulat actele ce au dus la sancționarea contravențională a reclamantului, circumstanțe detaliate supra, ultimul poate pretinde la recuperarea prejudiciului prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 în coroborare cu art. 384 Cod contravențional, aspect corect reținut de prima instanță.

Or, instanța de apel eronat a conchis că în cazul în care în privința lui Denis Spirin nu a fost emis niciun act judecătorec prevăzut la art. 6 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, reclamantul nu poate pretinde despăgubiri pecuniare prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, totodată specificând că procesele-verbale cu privire la contravenții pe numele lui Denis Spirin au fost anulate într-un termen relativ scurt, pentru motive de procedură, dar nu pentru temeieri de reabilitare.

În continuarea acestei idei, Colegiul consideră necesar de a cita prevederile legale pertinente speței.

Astfel, în condițiile în care adresarea în instanța de judecată a fost determinată de întocmirea în privința reclamantului a unor procese-verbale cu privire la contravenție în baza art. 78² Cod contravențional și sancționarea contravențională a reclamantului, care ulterior au fost anulate prin hotărâri judecătorești, urmează a fi reținute la caz și prevederile art. 384 alin.(2) lit. u) Cod contravențional. Or, conform acestui articol persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are

dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

De asemenea, sunt pertinente speței și prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

În sensul art. 2 alin.(1) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, acțiuni ilicite reprezintă acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infrațiuni).

Totodată, conform art. 3 alin. (2) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Colegiul reiterează ca instanța de apel eronat a conchis că în cazul în care în privința lui Denis Spirin nu a fost emis nici act judecătoresc prevăzut la art. 6 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, nu poate pretinde despăgubiri pecuniare prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, totodată punctând că procesele-verbale cu privire la contravenții pe numele lui Denis Spirin au fost anulate într-un termen relativ scurt, pentru motive de procedură, dar nu pentru temeiuri de reabilitare.

Conform art. 383 alin. (3) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional se repune în dreptul de care a fost privată și ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravențională este înlăturată, cu excepția cazului de amnistie.

Este de menționat că repunerea în drepturi prin prisma Codului Contravențional nu este altceva decât reabilitarea persoanei, în situația în care reabilitarea ca noțiune presupune reintegrarea în drepturile pierdute.

Mai mult, la examinarea contestației lui Denis Spirin împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria xxxxx din 21 noiembrie 2017 și a deciziei de sancționare din 21 noiembrie 2017 în privința lui Denis Spirin, instanța de judecată în ipotezele sale, care, în final, au dus la încetarea procesului contravențional, s-a referit și la prevederile art. 441 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, conform cărora procesul contravențional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat și va fi încetat în cazurile în care nu există faptul contravenției (f.d.19-22).

Conjunctura redată atestă că încetarea procesului s-a realizat nu doar pentru motive de procedură, cum a indicat instanța de apel, dar și în temeiul art. 441 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, pentru neexistența faptului contravenției, cel puțin în cazul procesului-verbal cu privire la contravenție seria MAI03 nr.832656 din 21 noiembrie 2017, aserțiune inserată în textul hotărârii judecătorești irevocabile, adoptată la 16 martie 2018 la examinarea contestației (f.d.21).

Astfel, instanța de apel concluzionând că, la caz nu poate fi pretins prejudiciul moral prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, a eludat faptul că actele autorității competente (întocmite prin intermediul agentului constator) privind tragerea la răspundere contravențională și sancționarea persoanei au fost anulate, or, reclamantul a pretins constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegal și repararea prejudiciului moral cauzat în rezultatul întocmirii actelor autorității competente, anulate ulterior cu încetarea proceselor contravenționale, întemeindu-și în drept acțiunea și pe prevederile art. 383 alin.(1) Cod contravențional.

Or, această circumstanță reprezintă o încălcare a drepturilor și libertăților constituționale ale reclamantului, în condițiile când și art. 21 din Constituția Republicii Moldova garantează persoanelor prezumția nevinovăției.

De altfel, prezumția nevinovăției este garantată atât de art. 6§2 CEDO, conform căruia orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită, cât și de art. 21 al Constituției Republicii Moldova care statuează că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Adițional, Colegiul menționează că art. 3 al Protocolului nr. 7 la CEDO statuează că atunci când o condamnare penală definitivă este ulterior anulată sau când este acordată grațierea, pentru că un fapt nou sau recent descoperit dovedește că s-a produs o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă din cauza acestei condamnări este despăgubită conform legii ori practicii în vigoare în Statul respectiv, cu excepția cazului în care se dovedește că nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut îi este imputabilă în tot sau în parte.

Conform art. 4 al Constituției Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Pornind de la postulatele naționale și internaționale la acest capitol, Colegiul notează că caracterul contravențional al răspunderii angajate lui Denis Spirin nu poate servi ca temei de respingere a pretenției cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de stat, supoziție reținută de prima instanță.

Totodată, legislația în vigoare acordă dreptul persoanei sancționate contravențional contrar prevederilor legale de a pretinde repararea prejudiciului cauzat. Mai mult, la examinarea contestațiilor, reclamantul Denis Spirin i s-a explicat că o astfel de cerință urmează a fi înaintată separat în conformitate cu prevederile Codului Civil și Codului de Procedură Civilă al RM, dar nu în cazul dosarului contravențional.

Este de remarcat că instanța de apel a indicat despre faptul că Denis Spirin poate pretinde la repararea prejudiciului cauzat dar în cazul prevăzut de art. 3 alin.(1) lit. d) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998. Or, în acest text legal se distinge că este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în

urma supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată. Însă, totodată, instanța de apel nicidecum nu motivează inaplicabilitatea speței a art. 3 alin.(1) lit. a) al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, temei de drept invocat de reclamant, în condițiile în care Denis Spirin a fost tras la răspundere contravențională, iar actele întocmite în acest sens au fost anulate prin hotărâri judecătorești, devenite irevocabile.

Subsecvent Colegiul reiterează că în jurisprudența CtEDO, în esență, s-a reliefat că procedura de contestare a unui proces-verbal cu privire la contravenție și sancționarea unei contravenții, intră în sfera de aplicare a art. 6 CEDO sub aspect penal. Garanțiile prevăzute de acest articol, inclusiv prezumția de nevinovăție, sunt pe deplin aplicabile. Totodată, în cauza Öztürk vs. Germania, Curtea analizând caracterul „penal” al contravenției, a statuat că o eventuală distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6 din CEDO care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil.

La fel, în susținerea poziției privind aplicabilitatea la caz a prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 în coroborare cu art. 384 alin.(2) lit. u) Cod contravențional, care acordă dreptul reclamantului de a pretinde prejudiciul prin prisma acestor dispoziții legale, Colegiul reține și ipoteza primei instanțe conform căreia, la admiterea contestațiilor împotriva actelor întocmite de autoritatea competentă, în esență, s-a constatat ignorarea prevederilor legale de către agentul constatator, iar acțiunile acestuia în sensul legii pot fi calificate ca fiind contrare normelor legale și care au dus la încălcarea principiului general.

Cu referire la poziția instanței de apel precum că pentru aplicarea dispozițiilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 urmează a fi întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute la art. 6, ce reglementează dreptul la repararea prejudiciului, cât și art. 3, care stipulează cazurile de reparare a acestui prejudiciu, Colegiul menționează că circumstanțele detaliate anterior atestă contrariul.

Concomitent, în temeiul art. 11 alin.(1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Iar art. 13 alin. (1) al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 statuează că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

În consecință, pornind de la circumstanța că sancționarea contravențională a lui Denis Spirin s-a realizat în baza art. 78² Cod contravențional de către Inspectoratul de Poliție Botanică mun.Chișinău, Colegiul relevă că prima instanță corect a concluzionat în privința temeiniciei parțiale a pretenției cu privire la încasarea de la Inspectoratul de Poliție Botanică mun.Chișinău în beneficiul lui Denis Spirin a prejudiciului moral în sumă de 3000 de lei, fiind considerată o sumă rezonabilă având în vedere constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală.

Or, pentru a aprecia dacă trebuie acordată această despăgubire, nu se are în vedere doar poziția reclamantului, ci și contextul general în care a avut loc

încălcarea. Totodată, se apreciază individual pentru fiecare caz, excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

În continuarea aceste idei, pornind de la circumstanțele cauzei, Colegiul opinează că este justificată acordarea reparației în aprecierea echității, fiind respectate principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

De altfel, alegația instanței de apel precum că constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală reprezintă în sine o satisfacție echitabilă, nu poate fi reținută ca fiind restabilită echitatea având în vedere derularea cronologică a evenimentelor de la constatarea faptelor calificate ca fiind contravenționale și anularea proceselor-verbale cu privire la contravenții și emiterea deciziilor de sancționare în privința lui Denis Spirin.

Mai mult, conform jurisprudenței CtEDO, ca excepție, constatarea violării reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă suficientă și doar în cazul abaterilor cu repercusiuni minore asupra reclamantului sau când recunoașterea violării aduce prin sine beneficii reclamantului. Or, conform jurisprudenței Curții, o hotărâre prin care se constată o încălcare a convenției impune statului pârât obligația legală de a pune capăt respectivei încălcări și de a repara consecințele acesteia, astfel încât să restabilească pe cât posibil situația existentă înainte de încălcare.

Instanța de apel, cu referire la prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, a punctat că în privința lui Denis Spirin nu au fost aplicate măsuri procesuale de constrângere, enumerând în acest sens: reținerea, aducerea forțată, etc., precum și că amendă contravențională a fost aplicată de către agentul constatator și nu de către instanța de judecată.

Sub acest aspect, Colegiul învederează că legislația în vigoare stabilește exhaustiv autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale, iar în cazul art. 78² Cod contravențional, având în vedere că întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție și sancționarea contravențională a lui Denis Spirin s-a realizat în baza art. 78² Cod contravențional, iar conform art. 400 alin. (1) Cod contravențional, în redacția în vigoare la data examinării cauzelor contravenționale, această categorie de contravenții se examina de către de poliție.

Pornind de la faptul că legiuitorul determină expres autoritățile competente să soluționeze cauzele contravenționale, acest aspect nu poate priva reclamantul de a pretinde recuperarea prejudiciului prin prisma Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, din considerentele că amenda contravențională nu ar fi fost aplicată de instanța de judecată, deoarece tot Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 în art. 13 indică cert că și prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

În acest sens, Colegiul evocă și prevederile art. 5 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, în contextul cărora orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

În ceea ce vizează cerința recurentului Denis Spirin privind compensarea cheltuielilor de judecate legate de examinarea recursului, Colegiul o va respinge din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei, iar art. 90 Cod de procedură civilă enumeră categoria cheltuielilor de judecare a cauzei.

La caz, Colegiul reliefă că Denis Spirin nu a precizat care este suma cheltuielilor de judecată suportate în recurs, prin ce se exprimă și prin ce se confirmă suportarea acestora.

Concomitent, Colegiul atestă la materialele cauzei existența unui ordin de încasare a taxei de stat în sumă de 13 lei plus comisionul de 5 lei (f.d.43), inclusiv un bon fiscal în sumă de 28 de lei pentru servicii de xerox (f.d.42), doar că din aceste înscrisuri nu poate fi identificată relevanța la caz a acestor sume, chiar și în condițiile anexării acestora la materialele cauzei (f.d.44). Or, în cererea de apel motivată reclamantul pretinde suportarea acestor cheltuieli pentru copiile hotărârilor judecătorești și serviciile de xerox (f.d.61).

Colegiul nu va reține aceste aserțiuni în justificarea cheltuielilor date, în condițiile în care fiecare participant la proces beneficiază în temeiul legii de câte o copie a hotărârii în fiecare caz/litigiu soluționat cu participarea lor.

La acest capitol, Colegiul va aprecia ca fiind relevantă constatarea instanței de apel privind neconfirmarea suportării anumitor cheltuieli în ordine de apel, pronunțându-se în favoarea respingerii aceste cerințe.

De altfel, în contextul prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu alineatele (3) și (4) al aceluiași articol, prevederile alin.(1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii. Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărârea atacată sau pronunță o nouă hotărâre, instanța ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.

Or, doar în cazul confirmării cheltuielilor de judecată, instanța de recurs poate soluționa rezonabilitatea și necesitatea compensării acestora, precum și caracterul real a cheltuielilor pretinse a fi suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Denis Spirin și va casa decizia instanței de apel în partea respingerii acțiunii cu privire la încasarea prejudiciului moral, menținând în această parte hotărârea primei instanțe și în rest va menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), f), alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Denis Spirin.

Se casează decizia din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Denis Spirin împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Inspectoratului de Poliție Botanică municipiul Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegală, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, în partea respingerii acțiunii lui Denis Spirin cu privire la încasarea prejudiciului moral și în această parte se menține hotărârea din 12 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, prin care s-a încasat de la Inspectoratul de Poliție Botanică municipiul Chișinău în beneficiul lui Denis Spirin prejudiciul moral în mărime de 3000 (trei mii) de lei.

În rest, se menține decizia din 10 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Se respinge cerința lui Denis Spirin cu privire la compensarea cheltuielilor suportate în ordine de recurs.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Nina Vascan

Victor Burduh